

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
АГРОТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ
МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ**

Наталія ЛЕМІШ

кандидат історичних наук, доцент,

доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

ВП «Ніжинський агротехнічний інститут»

Національного університету біоресурсів і природокористування України

вул. Шевченка, 10, м. Ніжин

ORCID: 0000-0002-5124-5687

natalem@ukr.net

Ольга БЕЗПАЛА

кандидат географічних наук, доцент,

доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

ВП «Ніжинський агротехнічний інститут»

Національного університету біоресурсів і природокористування України

вул. Шевченка, 10, м. Ніжин

ORCID: 0000-0002-6129-9320

Olgabezpala82@gmail.com

У статті розглянуто педагогічні технології, що сприяють формуванню професійно-комунікативних компетентностей здобувачів вищої освіти агротехнічних спеціальностей у процесі мовної підготовки. Визначено можливості й перспективи використання міждисциплінарних зв'язків під час вивчення освітніх компонентів «Українська мова (за професійним спрямуванням)» та «Англійська мова (за професійним спрямуванням)». Наголошено на необхідності формування та розвитку фахової мовної компетентності як основи цілісної, фундаментальної підготовки фахівців. Ураховуючи вітчизняний і зарубіжний досвід, досліджено проблему вдосконалення методів і форм мовної підготовки здобувачів вищої освіти в контексті сучасних освітніх викликів та євроінтеграційних процесів. Обґрунтовано доцільність міждисциплінарного підходу до формування професійно-комунікативних компетентностей шляхом інтеграції викладання української та англійської мов професійного спрямування. Наголошено, що визначення, узгодження та практичне закріплення асоціативних мовних зв'язків сприяє усвідомленню цілісності й внутрішньої логіки фахової мовної системи, розумінню взаємопов'язаності її елементів, створює умови для активнішого запам'ятовування та ефективного

оперування засвоєним матеріалом. На основі аналізу освітньо-професійних програм агротехнічних спеціальностей доведено, що оволодіння фаховою мовою спрямоване на формування професійно-комунікативної мовної компетентності здобувачів вищої освіти, яка охоплює полілінгвальну, соціокультурну, дослідницьку, дискурсивну та термінологічну компетентності, необхідні для ефективної професійної комунікації. На прикладі окремої теми освітніх мовних компонентів доведено ефективність міждисциплінарного підходу, що забезпечує формування навичок українсько- та англomовного професійно-комунікативного спілкування в офіційно-діловій сфері, роботи з фаховою термінологією, службовими документами, цифровими ресурсами та застосування отриманих знань у реальних професійних ситуаціях. Окреслено подальші перспективні шляхи використання міждисциплінарних зв'язків.

Ключові слова: агротехнічні спеціальності, здобувачі вищої освіти, мовна підготовка, міждисциплінарний підхід, професійно-комунікативна компетентність.

FORMATION OF PROFESSIONAL COMMUNICATION COMPETENCIES OF AGROTECHNICAL HIGHER EDUCATION STUDENTS IN THE PROCESS OF LANGUAGE EDUCATION

Nataliia LEMISH

*Candidate of Historical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Social and Humanitarian Disciplines
Separate Subdivision «Nizhyn Agrotechnical Institute»
of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
10 Shevchenka str., Nizhyn
ORCID: 0000-0002-5124-5687
natalem@ukr.net*

Olha BEZPALA

*Candidate of Geographical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Social and Humanitarian Disciplines
Separate Subdivision «Nizhyn Agrotechnical Institute»
of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
10 Shevchenka str., Nizhyn
ORCID: 0000-0002-6129-9320
Olgabezpala82@gmail.com*

The article analyzes pedagogical technologies that contribute to the formation of professional communicative competencies of higher education students in agrotechnical specialties in the process of language training. The possibilities and prospects of implementing interdisciplinary links in the study of the educational

components «Ukrainian Language for Professional Purposes» and «English Language for Specific Purposes» are determined. Particular emphasis is placed on the need to form and develop professional language competence as the foundation of holistic and fundamental training of future specialists.

Taking into account domestic and international experience, the study examines ways to improve the methods and forms of language training of higher education students in the context of modern educational challenges and European integration processes. The expediency of an interdisciplinary approach to the formation of professional communicative competencies through the integration of teaching Ukrainian and English for professional purposes is substantiated. It is emphasized that the identification, coordination, and practical consolidation of associative linguistic links contribute to understanding the integrity and internal logic of the professional language system and the interconnection of its elements, as well as create conditions for more effective memorization and practical use of acquired knowledge.

Based on the analysis of educational and professional programs in agrotechnical specialties, it is shown that mastering professional language is aimed at developing professional communicative language competence, which includes plurilingual, sociocultural, research, discursive, and terminological competencies necessary for effective professional communication. Using the example of a selected topic within language training components, the effectiveness of the interdisciplinary approach is demonstrated. Prospective directions for further application of interdisciplinary links are outlined.

***Key words:** agrotechnical specialties, higher education students, language training, interdisciplinary approach, professional communicative competence.*

Постановка проблеми. Мовна підготовка здобувачів освіти в закладах вищої освіти (ЗВО) спрямована на формування професійно-комунікативних компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності, роботи в багатомовному середовищі. Така підготовка є найбільш ефективною за умови її професійної спрямованості через дисципліни, вивчення яких сприятиме розвитку метакогнітивних, саморегулятивних і комунікативних навичок здобувачів освіти [3, с. 20.]. Вирішення проблеми такої підготовки є можливим за допомогою міждисциплінарного підходу, тобто через поєднання мовних освітніх компонентів, а саме – викладання української та іноземної мов за професійним спрямуванням на основі спільної моделі, яка дасть змогу чітко сформулювати професійно-комунікативні компетентності здобувачів освіти агротехнічних спеціальностей. Тому є підстави для більш глибокого прикладного дослідження, спрямованого на розроблення саме такої моделі мовної підготовки, що передбачатиме паралельне засвоєння тематично ідентичних змістових модулів і забезпечить комплексне формування професійно-комунікативних навичок здобувачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Професійно-комунікативна спрямованість навчання нині знаходиться у центрі уваги багатьох вітчизняних та

зарубіжних педагогів-практиків. Питання впровадження міждисциплінарного підходу в сучасний освітній процес стали об'єктом дослідження С. Заскалети, Т. Коваль, Е. Остапенко. Важливими для нашого дослідження є наукові розвідки, присвячені питанням методики викладання мовної компоненти у ЗВО, аналізу наявних моделей викладання з використанням інтерактивних технологій, що формують сьогодні професійно-комунікативні компетенції здобувачів освіти. Так, загальні питання методики викладання, а також інтеграційні процеси, пов'язані із залученням у процес викладання мовної освітньої компоненти інформаційно-комунікаційних технологій, стали предметом дослідження багатьох дослідників. Зокрема Н. Юрійчук, О. Литвин, І. Таможська, Г. Вознюк, Н. Кухар, Ю. Поздрань, О. Панькевич, К. Павелків, О. Петренко присвятили наукові розвідки питанням методології викладання української та англійської мов за професійним спрямуванням у закладах вищої освіти України. На пошуку шляхів формування професійно-комунікативної компетентності здобувачів освіти зосереджують увагу О. Губарева, С. Сечка, Н. Никітіна, Г. Пустовіт, В. Білоус, О. Кузнецов, В. Нагаєв, М. Бакум, Т. Мітяшкіна, В. Семенцов. Значення використання інтерактивних технологій у мовній підготовці здобувачів розкривають С. Шийка, Н. П'яст, Г. Онкович, М. Боголюбова, Н. Флегонтова. Власні моделі впровадження інноваційних технологій в процес вивчення іноземних мов студентами аграрних університетів пропонують М. Білоцерковець, О. Губіна, О. Кобжев, Н. Серостанова. На важливості володіння агротехнічною термінологією, яка покликана забезпечувати точність фахового спілкування, наголошують Ф. Умунна, К. Ващенко, Н. Ольховська. Власні методики вивчення фахової термінології українською й англійською мовами пропонують О. Гриджук, І. Гуменюк, С. Романюк, В. Трофімчук, Ю. Бойко, С. Качмарчик.

Незважаючи на численність досліджень, на нашу думку, подальшого вивчення потребує питання міждисциплінарного підходу (у викладанні мовної освітньої компоненти) під час формування професійно-комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти агротехнічних спеціальностей.

Метою статті є обґрунтування ефективності міждисциплінарного підходу у формуванні професійно-комунікативних компетентностей здобувачів вищої освіти агротехнічних спеціальностей у процесі мовної підготовки на основі інтегрованого вивчення української та англійської мов професійного спрямування.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі інтеграції до європейського простору мовна освіченість фахівця агротехнічного спрямування є вагомим інструментом у подальшій ефективній професійній діяльності, кар'єрному зростанні, міжкультурній комунікації.

Під терміном «мовна підготовка» автори статті розуміють зміст навчання й особливості його організації; особистісно-орієнтоване навчання; україномовна та іншомовна мовленнєва діяльність; формування професійно-комунікативної компетентності.

Основним інструментом для здобуття, накопичення, засвоєння й подальшого використання у професійній діяльності є фахова мова, яка повинна «забезпечувати

взаєморозуміння між спеціалістами в межах окремо взятої професійної діяльності» [2, с. 18]. Як саме ефективно проводити таку мовну підготовку, які методи використовувати – питання, відповіді на які пропонуються багатьма викладачами-практиками. Зокрема, І.В. Таможська ділиться методикою формування у здобувачів освіти технічних спеціальностей навичок, необхідних для навчання теорії й практики аргументації [15]. Н. Кухар та Л. Прокопчук одним із методів формування комунікативних умінь і навичок студентів називають метод проєктів, розглядаючи його як ефективний засіб формування мовної компетентності [10, с. 28]. Л. Златів органічне поєднання навчання з життєвими ситуаціями майбутньої професії убачає у дискурсивно-текстоцентричному методі – через виконання завдань на створення професійних дискурсів та роботу з навчальними професійно орієнтованими текстами-дискурсами [5, с. 183].

Слід наголосити, що сьогодні не менш важливим є додавання до професійно-комунікативних компетентностей інформаційного складника. На педагогічних умовах, необхідних для розвитку таких компетентностей, акцентує увагу С. Шийка, розглядаючи їх засобом удосконалення традиційних методик навчання української мови за професійним спрямуванням [16]. Перспективи інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій в освітні процеси розглянуто М. Карпенком. Визначено переваги, що забезпечуються такою інтеграцією, окреслено конкретні можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні. Автор підкреслює, що такі технології є надзвичайно ефективним, але все ж таки лише додатковим інструментом для досягнення головної мети сучасної освіти – формування критичного мислення, здатності до самостійних аргументованих суджень, умінь навчатися, відповідальності тощо [6, с. 1].

Погоджуємося з думкою Г. Пустовіта, В. Білоуса, О. Кузнецова, які наголошують на тому, що формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх фахівців в освітньому середовищі університету сприяє не лише набуттю системних наукових і фахових знань, а й розвитку здобувачів освіти, виробляє умінь та навички досягнення успішної кар'єри в подальшому. Отже, такі «процеси в освітньому середовищі українських університетів мають стати важливим елементом сучасної освітньої практики» [13, с. 39].

Заслуговують на увагу й узагальнені положення щодо ролі міжпредметних зв'язків у професійному становленні здобувачів освіти. Питання впровадження міждисциплінарного підходу в сучасний освітній процес також постійно перебуває у полі зору педагогічної спільноти. Зокрема, Т. Коваль, Е. Остапенко досліджують міждисциплінарний контекст підготовки здобувачів освіти в умовах стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Автори доводять, що завдяки інтеграції кількох дисциплін у межах одного навчального курсу якість підготовки здобувачів вищої освіти зростає. Такий підхід автори вважають ефективними засобом поєднання мовних, професійних і цифрових умінь, що забезпечує цілісність освітнього процесу та орієнтацію навчання на реальні комунікативні потреби здобувачів освіти в майбутній професійній діяльності [8, с. 39].

12 с. 217]. С. Заскалета розглядає питання міжпредметних зав'язків у вищій школі західних країн, доводячи, що інтеграція різних дисциплін покращує викладання та вивчення іноземних мов, підвищує мотивацію студентів, глибину розуміння мови та її культурного контексту, сприяючи формуванню цілісної особистості майбутнього фахівця [4, с. 122].

Досвід міждисциплінарного підходу до створення спільної моделі викладання, спрямованої на формування вищезазначених компетентностей здобувачів освіти, реалізується в поодиноких практиках бінарного викладання дисциплін фахового та загальноосвітнього освітніх компонентів. Зокрема, Т. Кириченко дослідила рівень викладання іноземної мови професійного спрямування в умовах співпраці викладачів іноземної мови та економічних дисциплін [7]. Дослідження показують, що інтеграція дає змогу будувати завдання на реальних професійних ситуаціях, підвищує мотивацію й формує справді прикладну професійно-комунікативну компетентність [11]. З огляду на зазначене вище, констатуємо, що теоретичне підґрунтя нашого дослідження охоплює широкий спектр наукових методик.

Аналіз змісту освітніх компонентів освітньо-професійних програм агротехнічних спеціальностей показав, що оволодіння фаховою мовою (як українською, так і іноземною) передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти загальних компетентностей та програмних результатів навчання, що, відповідно, сформуують професійно-комунікативну мовну компетентність, а саме: *полілінгвальну та соціокультурну* – здатність спілкуватися у професійній діяльності державною та іноземною мовами як усно, так і письмово та здійснювати професійну комунікацію, слухно використовуючи власне українську та іншомовну лексику; *дослідницьку* – уміти працювати зі спеціальною (фаховою) літературою – здатність проводити літературний пошук українською та іноземною мовами та аналізувати отриману інформацію; *дискурсивну* – уміння вести ділові розмови, переговори, створювати доповіді, брати участь у проєктах, дискусіях; *термінологічну* – уміти послуговуватися фаховою термінологією. Тому основним завданням обов'язкових мовних компонентів освітньо-професійної підготовки здобувачів освіти агротехнічних спеціальностей є формування особистості, яка зможе в повному обсязі використовувати набуті знання, уміння й навички, що дадуть змогу збагатити словник фаховою термінологією, вплине на ефективність засвоєння профільних дисциплін, а також дасть змогу розвинути високий рівень комунікативної культури в галузі професійного спілкування.

Найбільш ефективними у формуванні мовних професійно-комунікативних компетентностей здобувачів освіти, на нашу думку, є педагогічні технології, спрямовані на формування вмій: усного й писемного професійного спілкування, дослідницької компетентності, самостійної роботи (позааудиторна діяльність).

Формування вмій усного й писемного професійного спілкування можливе через паралельне формування мовленнєвих вмій українською та англійською

мовами в межах спільних професійних тем на початковому рівні, адже освітні компоненти «Українська мова (за професійним спрямуванням)» та «Англійська мова (за професійним спрямуванням)» викладаються паралельно лише на I курсі. Це може бути ознайомлення з фаховою агротехнічною термінологією та формування базового комунікативного досвіду, наприклад ознайомлення з професійною термінологією на основі огляду українських електронних термінологічних словників фахового спрямування, переклад термінів англійською, моделювання простих професійних ситуацій, коротких діалогів українською та англійською з використанням професійної термінології (діалоги, мінінаради тощо). Така двомовна практика сприяє розвитку комунікативної компетентності та культури професійного мовлення навіть у студентів із початковим рівнем володіння англійською. У час інтеграції у європейський простір не менш важливою навичкою є робота у цифровому середовищі з письмовими формами офіційно-ділового стилю – документами. Висококваліфікований спеціаліст, затребуваний на ринку праці, повинен уміти складати службові документи як українською, так і англійською. Необхідно зробити акцент на вивченні документів міждержавного спілкування, таких як комюніке, нота, ділові листи [9]. Тому складання двомовних текстів документів є важливою формою реалізації професійно-комунікативної діяльності.

Формування умінь дослідницької компетентності варто забезпечувати шляхом академічного навчання з акцентом на двомовний пошук та аналіз фахової літератури. Здобувачі освіти обговорюють результати англійськомовних досліджень заданої професійної тематики та порівнюють їх зі знайденими українськими джерелами.

Формування умінь працювати самостійно (позааудиторна діяльність) можливе з використанням дистанційних платформ, онлайн-курсів, відеопрезентацій, що підсилює автономію, рефлексію й комунікативну активність здобувачів освіти. Використання Інтернет-сервісів, програмного забезпечення й комунікаційних засобів розглядається як ключова умова формування іншомовної професійної компетентності майбутніх агроінженерів. Змішані моделі (аудиторія + онлайн/мобільні інструменти) поєднують переваги традиційного спілкування з персоналізованим цифровим навчанням [14]. Електронні курси з професійно орієнтованої іноземної мови (тексти, аудіо, відео, тести) у Moodle підвищують рівень гуманітарних знань і мовної підготовки порівняно з традиційним навчанням [1].

Проілюструємо реалізацію міждисциплінарної моделі формування професійно-комунікативних компетентностей здобувачів агротехнічних спеціальностей на прикладі опрацювання теми практичного заняття «Довідково-інформаційні документи: особливості складання та оформлення службових листів українською та англійською мовами».

Висновки й перспективи подальшого дослідження. З огляду на вищезазначене, вважаємо за доцільне посилювати міждисциплінарний підхід до формування професійно-комунікативних компетентностей здобувачів вищої

Реалізація міждисциплінарної моделі формування професійно-комунікативних компетентностей здобувачів вищої освіти у процесі мовної підготовки

Тема практичного заняття: «Довідково-інформаційні документи. Особливості складання та оформлення службових листів українською та англійською мовами»		
Професійно-комунікативні компетентності, спрямовані на формування вмінь	Види навчальних робіт (українською / англійською)	Програмні результати навчання (відповідно до стандарту спеціальності) здобувача освіти
здійснювати професійне усне та письмове спілкування в міжкультурному контексті	укладання коротких двомовних листів (запит, відповідь, повідомлення); використання фахової термінології та мовних кліше українською та англійською	застосовує державну та іноземну мови для професійного письмового та усного спілкування; забезпечує точність, логічність і стилістичну коректність у професійній комунікації, ураховуючи міжкультурні особливості
оформлювати службовий лист відповідно до національних і міжнародних стандартів	опрацювання реквізитів та структури листа за ДСТУ 4163:2020 (адресат, дата, текст підпис); порівняння з міжнародним стандартом business letter (heading, salutation, body, closing, signature); редагування зразків текстів листів двома мовами	оформлює службові документи відповідно до чинних національних і міжнародних стандартів; дотримується норм офіційно-ділового стилю
використовувати цифрові інструменти у роботі зі службовими листами	створення та надсилання електронних службових листів у Moodle; використання цифрових шаблонів та інструментів ШІ для перевірки структури та мови листа; обговорення етичних аспектів цифрового ділового спілкування	використовує цифрові технології для професійної комунікації; демонструє автономність, відповідальність і дотримання етичних норм (добросесних) у фаховій діяльності

освіти агротехнічного спрямування. Оскільки міжпредметні зв'язки української та англійської мов простежуються в усіх розділах цих дисциплін, перспективним напрямом подальших розвідок є розроблення практичної моделі їх інтеграції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bilotserkovets M., Gubina O., Kobzhev O. Implementation of E-Learning Innovative Technologies in The Process of Studying Foreign Languages by Students of Agrarian Universities. *Engineering and Educational Technologies*. 2020. Vol. 8, № 1. P. 75–85. DOI: <https://doi.org/10.30929/2307-9770.2020.08.01.06>
2. Fluck H. *Fachsprachen*. Tübingen und Basel: Basel : A.Francke, 1996. 361 p.
3. Богдан Ж.Б. Теоретичне обґрунтування моделі гнучких навичок особистості сучасного фахівця. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки»*. 2023. Вип. 1. С. 20–30. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2312-3206/2023-1-3>
4. Заскалета С., Щербакова О. Загальні тенденції професійної підготовки вчителів у контексті реалізації міждисциплінарних зв'язків (зарубіжний досвід). *Освітній дискурс*. 2020 №. 2(29). С. 121–131. <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2020.2.10>
5. Златів Л.М. Дискурсивно-текстоцентричний підхід до навчання української мови за професійним спрямуванням студентів-математиків. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2015. Вип. 57. С. 177–184. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2015_57_42 (дата звернення: 15.01.2026).
6. Карпенко М. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес як один із ключових напрямів розвитку сучасної освіти. 2021. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-09/navchalnyi-profits> (дата звернення: 15.01.2026).
7. Кириченко Т. Викладання іноземної мови професійного спрямування під час співпраці викладачів іноземної мови з викладачами економічних дисциплін. *Молодий вчений*. 2019. № 5. С. 134–137. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-5-69-29>
8. Коваль Т. Міждисциплінарний контекст педагогічної підготовки майбутнього вчителя-філолога в умовах стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика. Серія «Педагогічні науки»*. 2016. № 3–4(48–49). С. 39–43. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Potip_2017_27_8 (дата звернення: 15.01.2026).
9. Кульбабська Ю.В. «Українська мова професійного спрямування»: проблеми та перспективи курсу. *Наукові записки НаУКМА*. 2006. Т. 59. С. 31–36. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/70308> (дата звернення: 15.01.2026).
10. Кухар Н., Прокопчук Л. Метод проєктів – важливий засіб формування мовної компетентності під час вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)». *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія «Філологія (мовознавство)»*.

2018. Вип. 26. С. 27–33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_filol_2018_26_5 (дата звернення: 15.01.2026).

11. Микитенко Н. Чинники формування змісту навчальної дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування». *Вісник Львівського університету. Серія «Педагогіка»*. 2010. Вип. 26. С. 93–103. URL: <https://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/pedagogics/article/viewFile/4943/4965> (дата звернення: 15.01.2026).

12. Остапенко Е.О. Викладання фахової іноземної мови. Міждисциплінарні зв'язки. *Society of ambient intelligence зв'язки* : зб. матеріалів VII Міжнар. наук. конф. IV Міжнар. наук. конгресу, 20–21 квітня 2021 р. Київ : КНЕУ, 2021. С. 217–219. URI: <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/36419> (дата звернення: 15.01.2026).

13. Пустовіт Г., Білоус В., Кузнєцов О. Формування професійно-комунікативної компетентності й культури професійної діяльності майбутніх фахівців з економіки та управління в освітньому середовищі університету. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія «Педагогіка і психологія»*. 2024. Вип. 80. С. 34–40. DOI: <https://doi.org/10.31652/2415-7872-2024-80-34-40>

14. Серостанова Н. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у процес викладання та вивчення іноземних мов. *Журнал освіти, культури та суспільства*. 2020. Вип. 5. № 1. С. 187–197. DOI: <https://doi.org/10.15503/jecs20141.187.197>

15. Таможська І.В. Формування у студентів технічних спеціальностей навичок аргументації (з досвіду викладання української мови (за професійним спрямуванням)). *Наукові записки. Серія «Філологічні науки»*. 2023. Вип. 205. С. 207–217. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2023-205-29>

16. Шийка С.В. Інформаційно-комунікаційні технології як засіб удосконалення традиційної методики навчання української мови за професійним спрямуванням. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. Т. 59. Вип. 3. С. 114–125. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ITZN_2017_59_3_13 (дата звернення: 15.01.2026).

REFERENCES

1. Bilotserkovets, M., Gubina, O., & Kobzhev, O. (2020). Implementation of E-learning innovative technologies in the process of studying foreign languages by students of agrarian universities. *Engineering and Educational Technologies [Engineering and Educational Technologies]*, 8(1), 75–85. DOI: <https://doi.org/10.30929/2307-9770.2020.08.01.06>

2. Fluck, H. (1996). *Fachsprachen [Specialized languages]*. Tübingen und Basel: A. Francke.

3. Bohdan, Zh. B. (2023). Teoretychne obgruntuvannia modeli hnutkykh navychok osobystosti suchasnoho fakhivtsia [Theoretical justification of the model of

flexible skills of a modern specialist]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii: Psykholohichni nauky [Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Psychological Sciences]*, 1, 20–30. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2312-3206/2023-1-3> [in Ukrainian].

4. Zaskaleta, S., & Shcherbakova, O. (2020). Zahalni tendentsii profesiinoidhotovky vchyteliv u konteksti realizatsii mizhdytsiplinarynykh zviazkiv (zarubizhnyi dosvid) [General trends of teachers' professional training in the context of interdisciplinary links (foreign experience)]. *Osvitnii dyskurs [Educational Discourse]*, 2(29), 121–131. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2020.2.10> [in Ukrainian].

5. Zlatic, L.M. (2015). Dyskursyvno-tekstotsentrychnyi pidkhid do navchannia ukrainskoi movy za profesiynym spriamuvanniam studentiv-matematykiv [Discourse- and text-centered approach to teaching Ukrainian language for professional purposes to mathematics students]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrohska akademiia». Serii: Filolohichna [Scientific Notes of National University «Ostroh Academy». Series: Philology]*, 57, 177–184. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2015_57_42 [in Ukrainian].

6. Karpenko, M. (2021). Intehratsiia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u navchalnyi protses yak odyin iz kliuchovykh napriamiv rozvytku suchasnoi osvity [Integration of information and communication technologies into the learning process as one of the key directions of modern education]. Retrieved from <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-09/navchalnyi-profits> [in Ukrainian].

7. Kyrychenko, T. (2019). Vykladannia inozemnoi movy profesiinoho spriamuvannia pry spivpratsi vykladachiv inozemnoi movy z vykladachamy ekonomichnykh dystsyplin [Teaching foreign language for professional purposes in cooperation of language teachers with economics lecturers]. *Molodyi vchenyi [Young Scientist]*, 5, 134–137. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-5-69-29> [in Ukrainian].

8. Koval, T. (2016). Mizhdytsyplinarynyi kontekst pedahohichnoi pidhotovky maibutnoho vchytelia-filoloha v umovakh strimkoho rozvytku informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii [Interdisciplinary context of training a future philologist in conditions of rapid ICT development]. *Neperevna profesiina osvita: teoriia i praktyka. Serii: Pedahohichni nauky [Continuous Professional Education: Theory and Practice. Series: Pedagogical Sciences]*, 3–4(48–49), 39–43. Retrieved from http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Potip_2017_27_8 [in Ukrainian].

9. Kulbabska, Yu.V. (2006). «Ukrainskamovaprofesiinohospriamuvannia» – problemy ta perspektyvy kursu [«Ukrainian language for professional purposes» – problems and perspectives of the course]. *Naukovi zapysky NaUKMA [Scientific Notes of NaUKMA]*, 59, 31–36. Retrieved from <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/70308> [in Ukrainian].

10. Kukhar, N., & Prokopchuk, L. (2018). Metod proektiv – vazhlyvyi zasib formuvannia movnoi kompetentnosti pid chas vyvchennia dystsypliny «Ukrainska mova

(za profesiynym spriamuvanniam)» [Project method – an important tool for developing language competence during the study of «Ukrainian language for professional purposes»]. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Serii: Filolohiia (movoznavstvo) [Scientific Notes of Vinnytsia State Pedagogical University. Series: Philology (Linguistics)]*, 26, 27–33. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_filol_2018_26_5 [in Ukrainian].

11. Mykytenko, N. (2010). Chynnyky formuvannia zmistu navchalnoi dystsypliny «Inozemna mova profesiinoho spriamuvannia» [Factors in forming the content of the «Foreign language for professional purposes» course]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii: Pedahohika [Bulletin of Lviv University. Series: Pedagogy]*, 26, 93–103. Retrieved from <https://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/pedagogics/article/viewFile/4943/4965> [in Ukrainian].

12. Ostapenko, E.O. (2021). Vykladannia fakhovoi inozemnoi movy. Mizhdytsyplynarni zviazky [Teaching professional foreign language: Interdisciplinary links]. *Society of Ambient Intelligence: Proceedings of the VII International Scientific Conference, IV International Scientific Congress [Society of Ambient Intelligence: Proceedings of the VII International Scientific Conference, IV International Scientific Congress]* (pp. 217–219). Kyiv: KNEU. Retrieved from <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/36419> [in Ukrainian].

13. Pustovit, H., Bilous, V., & Kuznetsov, O. (2024). Formuvannia profesiino-komunikatyvnoi kompetentnosti i kultury profesiinoy diialnosti maibutnikh fakhivtsiv z ekonomiky ta upravlinnia v osvitnomu seredovyshchi universytetu [Formation of professional-communicative competence and professional culture of future specialists in economics and management in the university educational environment]. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Serii: Pedahohika i psykholohiia [Scientific Notes of Vinnytsia State Pedagogical University. Series: Pedagogy and Psychology]*, 80, 34–40. DOI: <https://doi.org/10.31652/2415-7872-2024-80-34-40> [in Ukrainian].

14. Serostanova, N. (2020). Intehratsiia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u protses vykladannia ta vyvchennia inozemnykh mov [Integration of ICT in teaching and learning foreign languages]. *Zhurnal osvity, kultury ta suspilstva [Journal of Education, Culture and Society]*, 5(1), 187–197. DOI: <https://doi.org/10.15503/jecs20141.187.197> [in Ukrainian].

15. Tamozhska, I.V. (2023). Formuvannia u studentiv tekhnichnykh spetsialnostei navychok argumentatsii (z dosvidu vykladannia ukrainskoi movy za profesiynym spriamuvanniam) [Formation of argumentative skills in students of technical specialties (based on teaching Ukrainian for professional purposes)]. *Naukovi zapysky. Serii: Filolohichni nauky [Scientific Notes. Series: Philological Sciences]*, 205, 207–217. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2023-205-29> [in Ukrainian].

16. Shyika, S.V. (2017). Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii yak zasib udoskonalennia tradytsiinoi metodyky navchannia ukrainskoi movy za profesiynym spriamuvanniam [ICT as a means of improving the traditional methodology of teaching

Ukrainian for professional purposes]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia [Information Technologies and Learning Tools]*, 59(3), 114–125. Retrieved from http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=ITZN_2017_59_3_13 [in Ukrainian].

Стаття поширюється
на умовах ліцензії відкритого
доступу (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 19.01.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 11.02.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 10.04.2026